

■ KRIŽEVCI

Održan Prvi međunarodni kongres ekonomije zajedništva za srednju i jugoistočnu Europu

Postoji ekonomija koja daje nadu

Domagoj Sajter - Branimir Stanić

U Hrvatskoj teško da je ikada održan međunarodni ekonomski skup s ekonomistima svjetskoga glasa i uspješnim poslovnim ljudima iz europskih zemalja na kojemu su toliko puta uz pojam profit spomenuti opće dobro, nada, obitelj, vjera, ljubav... Isus, kao što se to događalo u Križevcima u subotu i nedjelju 28. veljače i 1. ožujka. Na Prvom međunarodnom kongresu ekonomije zajedništva za srednju i jugoistočnu Europu okupilo se u Križevcima u or-

Svi koji rade u tvrtkama pozvani su na svetost, ali ne u samostanu ili kao pustinjaci, nego u svom poduzeću, kupujući i prodajući, proizvođači, u međusobnom odnosu s radnicima, kupcima, dobavljačima, institucijama...

ganizaciji Pokreta fokolara dvjesto sudionika iz 11 zemalja srednje i istočne Europe: Rusije, Češke, Slovačke, Mađarske, Italije, Slovenije, Srbije, Makedonije, Rumunjske, Bugarske i Hrvatske. Među njima su bili ugledni sveučilišni profesori i poduzetnici, ali i obični radni-

ci, studenti te simpatizeri ekonomije zajedništva, projekta koji je 1991. godine nastao u Brazilu kao plod vizije Chiare Lubich, pa ga u ekonomskom svijetu mnogi rado nazivaju »brazilskom eksplozijom«. Iako susretu u Križevcima nije bila namjera dati rješenje su-

vremene krize, on ne samo da je ponudio jasan znak nade, već je posvijestio da, kad je o ekonomiji riječ, postoji alternativa. Priznanje je takvoj viziji u pozdravnom govoru dao i Branko Hrg, gradonačelnik grada Križevaca u kojemu djeluje nekoliko tvrtka ekonomije zajedništva.

Podijeljeno 25 milijuna eura

U trenutku kad je više nego očito da su poljuljani temelji neoliberalnog kapitalizma, projekti poput ekonomije zajedništva dolaze sve više do izražaja.

NASTAVAK NA STR. 10

2 KOM

An
par

14 ZAP

U
vre
živ

2 AKC

CAR
Tje
s C
u E

5 VAT

Ka
sv

38 OSV

For
u f
Za

18 HRI

Za
ra
m

20 REI

»V
ob

> STI

Sed
za c
por
hrv
(Pri
dar
raz
se s

> STI

Sed
za c
por
hrv
(Pri
dar
raz
se s

Postoji ekonomija koja daje nadu

NASTAVAK SA STR. 1

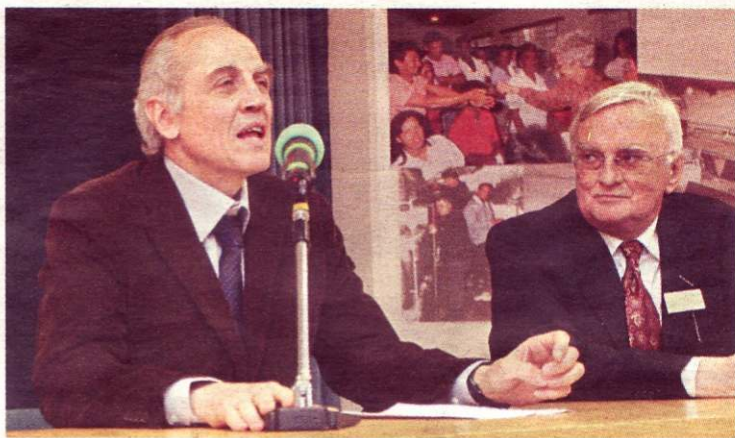
U praksi taj projekt demantira one koji ga nazivaju utopijom jer danas na principima ekonomije zajedništva u svijetu radi, zarađuje i potrebnima pomaže oko 750 poduzeća. Ona su većinom mala po broju zaposlenika: u 90% poduzeća radi manje od 30 zaposlenika, a tek oko 40 ih zapošljava više od 50 zaposlenika. Oko 50% bavi se uslužnim djelatnostima, 30% bavi se proizvodnjom, a 20% poduzeća trgovinom. Iako se ne radi o velikim korporacijama, ta su poduzeća od 1992. do 1997. podijelila 25 milijuna eura svoje dobiti onima koji su u potrebi.

Jedan od organizatora križevačkoga kongresa, ekonomist Hrvoje Lovrić, rekao je uvodeći u susret da je ekonomija zajedništva tiha ali radikalna alternativa konvencionalnom načinu poimanja privatnog vlasništva i profita u poduzeću. Naime, poduzeća ekonomije zajedništva privatna su poduzeća potpuno ucijepljena u tržište, ali žive zajedništvo: zajedništvo unutar poduzeća, s klijentima i dobavljačima, a na poseban način s onima s kojima žive iste ideale, ali su u potrebi. »I to je apsolutna novost: zbog njih, potrebnih, ta poduzeća stavljaju ostvareni profit u zajedništvo. Ekonomija zajedništva je dakle ekonomsko iskustvo duboko povezano s posebnom karizmom i duhovnošću, izraz nove kulture, kulture davanja«, zaključio je Lovrić.

Poslodavci nagrađuju volonterstvo

Susret je imao trostruko značenje: teorijsko, praktično i molitveno, jer u dva dana izmjenjivala su se predavanja sveučilišnih profesora, iznosila iskustava poduzetnika i radnika iz europskih zemalja, a u grkokatoličkoj su katedrali sudionici kongresa oba dana sudjelovali na misnim slavljinama.

U teorijskom dijelu susreta predavali su ugledni ekonomisti s talijanskih sveučilišta. Izlaganje o zajedništvu u ekonomiji održao je dr. Benedetto Gui, redoviti profesor političke ekonomije na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Padovi i član Međunarodnog odbora ekonomije zajedništva. Taj pristup ekonomiji, koji je u skladu sa socijalnim naukom Crkve, danas nailazi na plodno tlo, o čemu svjedoče opća gibanja u suvremenoj ekonomskoj zajednici. Dr. Gui rekao je da se u ekonomskoj znanosti, što se vidi u analizi znanstvenih časopisa iz polja ekonomije, donedavno nije govorilo o altruizmu, a danas poznati znanstvenici diljem svijeta govore, pišu i rade konkretne znanstvene eksperimente koji u osnovi imaju altruizam i društveno blagostanje. U

● Na kongresu su govorili članovi Međunarodnoga odbora ekonomije zajedništva dr. Benedetto Gui i dr. Leo Andrija

suvremenim poduzećima na zapadu odnedavna se u menadžmentu mnogih poduzeća sve više prepoznaje društveno koristan rad vlastitih zaposlenika, koji oni čine izvan poduzeća. Dr. Gui naveo je nekoliko pozitivnih primjera, pa tako u nekim poduzećima, čak i velikim korporacijama, ako zaposlenik radi određeni broj sati volonterski izvan poduzeća u svrhu općega dobra, njegov poslodavac daje mu dodatni tjedan dana godišnjeg odmora. Dr. Gui je istaknuo da je tvrtkama postalo vrlo važno da radnici prepoznaju kako je poduzeće dio društva, a ne nešto što isisava vrijednosti iz društva u korist šačice ljudi. Potrebna je, prema suvremenim ekonomskim vizijama, nova ekonomska kultura u kojoj osoba radi za blagostanje svih, a ne samo za sebe. Dr. Gui zaključio je da »u tom smislu Chiarina 'utopija' daje nadu i hrabrost onima koji je slijede. Svi koji rade u tvrtkama pozvani su na svetost, ali ne u samostanu ili kao pustinjaci, nego u svom poduzeću, kupujući i prodajući, proizvodeći, u međusobnom odnosu sa radnicima, kupcima, dobavljačima, institucijama«.

U svojem drugom predavanju dr. Gui je govorio o poduzećima ekonomije zajedništva, odnosno predstavio je lik poduzetnika ekonomije zajedništva i odnose uzajamnosti unutar poduzeća. Predsjednik Međunarodnog odbora ekonomije zajedništva dr. Luigino Bruni, izvanredni profesor političke ekonomije na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Milanu-Bicocca, u sklopu svojega predavanja govorio je suvremenim izazovima i perspektivama ekonomije zajedništva. O ostvarenjima ekonomije zajedništva govorio je dr. Leo Andrija, ekonomist i član Međunarodnog odbora ekonomije zajedništva.

Ekonomija zajedništva i kriza

Za sudionike susreta posebno je dragocjena bila rasprava. Na pitanje kako promatrati krizu u svjetlu ekonomije zajedništva, dr. Gui je odgovorio da »kriza može istodobno biti i bolest i lijek; može nas natjerati na promišljanje i promjene u sadaš-

njem društvu. Ona može biti prilika za kvalitativni skok na mnogim područjima, jer mnogi tek u krizi razumiju tko su, što su, što trebaju, a što ne trebaju činiti, i otkriva se bit njihova identiteta«. Dr. Bruni je rekao da se kriza sastoji u zatvaranju očiju pred budućnosti. »Ne smijemo biti naivni pred silom problema, ali trebamo u ovoj krizi vidjeti mogućnost za nešto novo. Danas postoji kriza nade, a kršćani su dužni nadati se, posebno u krizi.« Govoreći o suvremenim oblicima siromaštva, dr. Bruni je istaknuo da »siromaštvo nije samo nedostatak materijalnih dobara, ono ima mnogo lica. Siromaštvo je uvijek vezano uz narušene, iskrivljene i bolesne odnose (političke, odgojne, obiteljske, ekonomske...). Gdje god postoji bol, uvijek iza nje stoji neki narušen ili nezdrav odnos, na bilo kojoj razini. Novac ne liječi i nikada neće moći potpuno izliječiti taj odnos, nego ga može i još dodatno narušiti. Trebamo promatrati osobu, ali ne izoliranu već u odnosu s drugima, i promatrati kako zaliječiti odnose u pozadini«.

Vjenčano prstenje za tvrtku

Na susretu su posebno dragocjena bila svjedočanstva poduzetnika koji rade na principima ekonomije zajedništva, od kojih su mnogi krenuli s prikupljanjem temeljnoga kapitala za otvaranje tvrtka tako što su prodavali ono najvrednije što imaju, pa čak i intimne predmete, poput vjenčanoga prstenja. Zaključak nakon niza svjedočanstava jest da se isplati biti moralni poduzetnik, poslovati u skladu s etikom i da se najveći profit događa ako se posluje s povjerenjem u Božju providnost. Jer, kako drukčije objasniti velike »poslovne milosti« koje su u Križevcima javno svjedočili pojedini poduzetnici, od onih u Srbiji koji kroz dvadeset godina svakoga prvog uspijevaju isplatiti plaće zaposlenicima unatoč sankcijama i krizama koje su neprestane, onih u Slovačkoj koji nisu morali platiti golemu kaznu zbog nenamjerne greške u poslovanju, ili Rumunja koji su samo iskrenošću spriječili goleme gubitke koji su se mogli dogoditi nakon pogreške u poslovanju. Poduzetnici iz Bugarske, primjerice, svjedočili su da su nakon što im je banka odbila dati kredit, iz drugoga izvora posve nenadano dobili jednako novca koliko bi dobili i s podizanjem kredita...

Uoči kongresa u Križevcima, u petak 27. veljače, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Pokret fokolaru u Hrvatskoj i Dječji vrtić »Zraka sunca« iz Križevaca organizirali su stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem: »Odgoj i ekonomija zajedništva«. **D. Sajter - B. Stanić**

Što je ekonomija zajedništva?

— Ekonomija zajedništva projekt je poduzetnika, radnika, rukovoditelja, potrošača, štetiša, građana, znanstvenika, ekonomskih djelatnika koji je Chiara Lubich pokrenula u svibnju 1991. u San Paolu u Brazilu, s namjerom da se izgradi i pokaže društvo u kojemu, po uzoru na prvu kršćansku zajednicu u Jeruzalemu, nitko ne oskudijeva. Poduzeća su osovina projekta, a u svijetu ih je oko 750. Slobodno se obvezuju davati dio ostvarene dobiti u zajedništvo u skladu s tri cilja. Prvi je pomagati ljudima u potrebi otvarajući nova radna mjesta i odmah rješavajući najnužnije potrebe. Drugo što čine je pokretanje razvojnih projekata, počevši od onih koji već sudjeluju u ekonomiji zajedništva, a treća je misija širiti kulturu davanja i uzajamnosti. Bitna karakteristika takvih poduzeća jest i to da temelje svoju djelatnost na poslovnoj etici.